

BESCHIKKING

Wet natuurbescherming - ontheffing soorten schadebeheer

Aanvrager	Stichting Faunabeheereenheid Overijssel
Aangevraagde activiteiten :	Ontheffingsaanvraag soortenbescherming schadebeheer artikel 3.17 Wnb overwinterende grauwe gans WBE's De Hof van Twente en Zenderen
Datum ontvangst aanvraag :	25 november 2021
Locatie :	Werkgebieden van de WBE's De Hof van Twente en Zenderen
Datum beschikking :	25.01.2022
Kenmerk :	D2021-12-004162
Zaaknummer :	2021-014419

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN SCHADEBEHEER	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	5
A.4	Niet mee eens?	6
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	7
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	7
B.2	Algemeen	7
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT - WEERGAVE VAN DE FEITEN	9
C.1	Aanvraag ontheffing	9
C.1.1	Omschrijving handeling	9
C.1.2	Doelstelling van de handeling	9
C.1.3	Andere getroffen preventieve maatregelen	9
C.1.4	Gegevens over (dreigende) schade	10
C.1.5	Gunstige staat van instandhouding	11
C.1.6	Wettelijk belang van de handeling	12
C.1.7	Verzoek tot ontheffing en motivatie	12
C.1.7	Periode	13
C.1.8	Onderliggende documenten	13
C.1.9	Aanvullende gegevens	13
D.	BEVOEGDHEID	13
D.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	13
E.	PROCEDURE	13
E.1.1	Overeenstemming andere provincie	13
F.	TOETSINGSKADER SOORTEN	13
F.1.1	Wettelijke regels	13
F.1.2	Beleid en Faunabeheerplan	14
G.	TOETSING	14
G.1	Inhoudelijke beoordeling	14
G.1.1	Uitgangspunten aanvraag	14
G.1.2	Toetsing (dreigende) belangrijke schade	14
G.1.3	Toetsing treffen van preventieve maatregelen	16
G.1.4	Toetsing gunstige staat van instandhouding	18
G.1.5	Toetsing Faunabeheerplan	19
G.1.6	Toetsing gebruikte middelen en methoden	19
G.1.7	Toetsing aan wettelijk belang	20
G.1.8	Eindconclusie toetsing	21

G.1.9	Zorgplicht blijft altijd gelden	21
H.	SLOTCONCLUSIE	21

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN SCHADEBEHEER

A.1 Aanvraag

De Faunabeheereenheid Overijssel heeft een aanvraag bij ons ingediend om ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb). Deze hebben wij op vrijdag 29 november 2021 ontvangen.

U geeft aan grauwe ganzen te willen doden met behulp van *het geweer* ter voorkoming van belangrijke schade aan agrarische gewassen op agrarische percelen in WBE Hof van Twente en WBE Zenderen. Dit wilt u doen conform het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024:

- *Grauwe ganzen (van 1 oktober tot 1 april) voor de duur van het Faunabeheerplan*
Vanaf een uur voor zonsopkomst tot uiterlijk 12.00 uur 's middags met een maximum van 10 stuks per bejaagactie per schadeperceel. t.b.v. ondersteunend afschot voor de WBE-gebieden waar schade is getaxeerd in de afgelopen beheerperiode en/of gebruik gemaakt is van de ontheffing ten behoeve van voorkoming van belangrijke schade;¹

Hieronder geven wij onze beslissing weer.

A.2 Besluit

Wij verlenen aan de Stichting Faunabeheereenheid Overijssel (FBE) ontheffing² voor het doden van *grauwe ganzen* met behulp van het geweer^{3 4} in de volgende twee WBE's:

- WBE Hof van Twente;
- WBE Zenderen.

Deze ontheffing heeft uitsluitend betrekking op afschot in de winterperiode, voor de grauwe ganzen is dat de periode 1 oktober t/m 31 maart.

De ontheffing geldt vanaf de dag na verzending, tot en met 31 maart 2024. (Het Faunabeheerplan loopt tot 1 september 2024.)⁵

De motivering voor ons besluit is in *C. Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in *B. Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

¹ Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (blz. 54 en 55)

² Wij verlenen ontheffing op basis van art. 3.17 eerste lid Wnb van de verbodsbepalingen in art. 3.1 eerste lid Wnb.
³ Art. 3.26 lid 1d. sub 2° Wnb

⁴ Art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 1a Bnb.

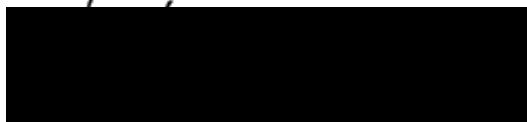
⁵ Provincie Overijssel, Goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Overijssel (Besluit van Gedeputeerde van 12 maart 2019, kenmerk 2019/0047504) Provinciaal Blad, Nr. 1956, 18 maart 2019.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Stichting Faunabescherming,
- de Koninklijke Jagersvereniging,
- de Nederlandse Organisatie Voor Jacht en Grondbeheer,
- BIJ12, Faunazaken, t.a.v. de secretaris,
- de politie 'Eenheid Oost-Nederland'.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u belanghebbende bent:

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 2 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geef u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2021-12-004162). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

Wij verbinden aan deze vergunning de volgende voorschriften:

1. Stichting Faunabeheereenheid Overijssel (FBE) is als ontheffinghouder verantwoordelijk voor het gebruik van de ontheffing en de naleving van de voorschriften waaronder zij is verleend. De verantwoordelijkheid van de FBE laat onverlet dat de ontheffinggebruiker strafrechtelijk kan worden vervolgd bij overtreding van deze ontheffing.
2. De FBE moet ervoor zorgdragen dat de gebruiker van de ontheffing een (digitale-)kopie van de FBE machtiging bij zich draagt. De verantwoordelijkheid van de FBE laat onverlet dat de ontheffinggebruiker strafrechtelijk kan worden vervolgd bij overtreding van dit voorschrift.
3. De FBE kan via de Wildbeheereenheid (WBE) jachthouders via het Faunaregistratiesysteem (FRS) machtigen tot gebruik van de ontheffing. De WBE handelt in deze op gezag van de FBE. De jachthouder kan mede-uitvoerders via het Faunaregistratiesysteem machtigen tot het gebruik van de machtiging.
4. De machtiginghouder zoals bedoeld in lid 3 mag zich door jachtaktehouders laten vergezellen. De machtiginghouder blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van de machtiging.
5. Van deze ontheffing mag uitsluitend in de periode *1 oktober tot 1 april* gebruik worden gemaakt:
 - a) vanaf een uur voor zonsopkomst tot 12:00 's middags.^{6 7}
 - b) op percelen overjarig grasland;
 - c) op overige percelen met schadegevoelige gewassen;
 - d) *niet op zon- en feestdagen.*⁸
6. Er mogen niet meer dan 10 ganzen per schadeperceel per dag geschoten worden.
7. Bij bijzondere weersomstandigheden kunnen Gedeputeerde Staten besluiten om de jacht en/of schadebestrijding op te schorten.
8. Ringen die zich aan de gedode ganzen bevinden, moeten met een opgave van plaats en datum van vangst van de betreffende vogels naar het vogeltrekstation gezonden worden. Voor informatie zie: <https://vogeltrekstation.nl/nl/vogels/ring-gevonden>
10. Op percelen met schadegevoelige gewassen (met uitzondering van grasland, graszaad en graan vanaf zes maanden na inzaai) moeten de volgende waarneembare preventieve

⁶ Op basis van art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 2 sub e. onder 4° eerste aandachtsstreepje Bnb.

⁷ Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met het Besluit natuurbescherming artikel 3.16 lid 1 sub a

⁸ Op 14 augustus 2019 hebben wij van het bestuur van de Faunabeheereenheid Overijssel het verzoek gekregen dit voorschrift op te nemen. (EDO-kenmerk: 2019/0263829)

maatregelen zijn genomen: tenminste één visueel- en tenminste één akoestisch-verjagingsmiddel. Een overzicht met voorbeelden van preventieve middelen staat op de website van Faunazaken.⁹

Registratie en rapportage

11. De FBE houdt in het Faunaregistratiesysteem (FRS) bij, per WBE, welke machtigingen verleend en ingetrokken zijn.
12. De FBE moet ervoor zorgen dat de wildbeheereenheden alle doorgeschreven ontheffingen in het Faunaregistratiesysteem (FRS) registreren.
13. De FBE dient **voor 1 mei** schriftelijk opgave te doen (provincie Overijssel t.a.v. het team PD-vergunningen) van hetgeen met behulp van deze ontheffing is opgespoord, bemachtigd en gedood (aantal, locaties en data).
14. De FBE moet er zorg voor dragen dat het schieten van ganzen door de gebruiker binnen 7 dagen afgerapporteerd wordt in het Faunaregistratiesysteem (FRS). Indien de provincie Overijssel daarom verzoekt, dienen ook tussentijds de afschotgegevens aan de provincie beschikbaar gesteld te worden.
15. De FBE dient het aantal afgeschoten ganzen in FRS te monitoren. Indien het aantal ganzen door het afschot onder de doelaantallen komen zoals genoemd in de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden, dient de Faunabeheereenheid dit te signaleren, en daarna meteen te rapporteren aan de provincie.

⁹ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/module-ganzen/>

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT - WEERGAVE VAN DE FEITEN

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 Aanvraag ontheffing

C.1.1 Omschrijving handeling

De Faunabeheereenheid Overijssel heeft op 25 november 2021 een aanvraag voor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. De aanvraag betreft het gebruik van het geweer met aanvullende middelen en methoden (d.i. schieten in de nachtperiode) voor het bestrijden van belangrijke schade aan gewassen door Grauwe gans. Zij doet dit op basis van het 'Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024'.¹⁰

De ontheffing wordt aangevraagd voor grauwe ganzen voor de WBE-gebieden waar schade is getaxeerd in de afgelopen beheerperiode en/of gebruik gemaakt is van de ontheffing ten behoeve van voorkoming van belangrijke schade. Het betreft dan de volgende twee WBE's: WBE Hof van Twente en WBE Zenderen

De aanvullende middelen en methoden die aangevraagd worden zijn:

- het schieten met het geweer van Grauwe gans vanaf een uur voor zonsopkomst;

De ontheffing wordt in de winterperiode (1 oktober tot 1 april) met een beperking aangevraagd. Voor de Grauwe gans geldt dat er een maximum van 10 stuks per bejaagactie per schadeperceel per dag geschoten mogen worden.

De FBE voert een monitoring uit van:

1. de populatie ganzen;
2. de gewasschade door ganzen; en,
3. het afschot van ganzen.

In de paragrafen 7.1.8.1, 7.2.8.1 en 7.3.8.1 van het Faunabeheerplan Overijssel wordt de monitoringsmethodiek toegelicht.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de duur van het Faunabeheerplan Overijssel, dat is tot 1 september 2024.¹¹

C.1.2 Doelstelling van de handeling

Het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 geeft op blz. 42 aan dat de uitwerking van beheer en schadebestrijding gebeurd is op basis van het 'Kader Faunabeheerplan 2019-2024'. Het doel van de ontheffing is volgens het Faunabeheerplan (en dus ook volgens het 'Kader Faunabeheerplan 2019-2024') voor de grauwe gans:

Grauwe gans:¹²

Het doel van het beheer is om schade aan gewassen te voorkomen en te beperken. Doel van de schadebestrijding is om bij overwinterende grauwe ganzen de schade te beperken tot het niveau van 2005 en te verzekeren dat de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000 niet in gevaar komen. Het schadeniveau van 2005 is voor wintergasten € 130.363,-. (Bron: Kader faunabeheerplan 2019-2024).

C.1.3 Andere getroffen preventieve maatregelen

Schade aan gewassen door ganzen wordt voorkomen door een juiste mix van preventieve middelen. Zowel visuele als akoestische middelen werken echter maar gedurende een korte periode. Daarna

¹⁰ Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (versie 20190226). Door GS vastgesteld op 12 maart 2019 (kenmerk: 2019/0047504)

¹¹ Provincie Overijssel, Goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Overijssel (Besluit van Gedeputeerde van 12 maart 2019, kenmerk 2019/0047504) Provinciaal Blad, Nr. 1956, 18 maart 2019.

¹² Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024, blz. 42

wennen ganzen eraan (zie rapportage in bijlage 1 van het Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024). Door werende middelen af te wisselen en bovendien te combineren met ondersteunend afschot, wordt de effectiviteit verhoogd en wordt gewinning zoveel mogelijk voorkomen. Dit werkt het beste bij sociaal georganiseerde diersoorten, die in groepsverband foerageren zoals ganzen.¹³

Voor de preventieve middelen die bij ganzen gebruikt kunnen worden, wordt verwezen naar de Faunaschade Preventie Kit van BIJ12 unit Faunazaken.¹⁴

In een recent uitgekomen rapport van de Wageningen Universiteit uit 2018¹⁵ wordt geconstateerd dat met name actieve verjaging, zeker als het gaat om gecombineerde verjagingsacties, effect hebben, maar dat er na verloop van tijd wel gewinning lijkt op te treden. In dat verband legt dit rapport een verband met een (verhoogde) effectiviteit indien ook gecombineerd wordt met verjaging met ondersteunend afschot.¹⁶

Een overzicht van de uitgevoerde preventieve maatregelen in de periode van 2014 t/m 2017 is opgenomen in bijlage 2 van het Faunabeheerplan Overijssel 2014-2019.

Een voorwaarde uit de vigerende ontheffing 2014-2019 was dat op percelen met schadegevoelige gewassen (met uitzondering van grasland, graszaad en graan vanaf zes maanden na inzaai) tenminste één visueel- en tenminste één akoestisch-verjagingsmiddel, zoals beschreven in de beleidsregels van het Faunafonds, genomen moest zijn voordat geschoten mocht worden.

C.1.4 Gegevens over (dreigende) schade

Grauwe ganzen kunnen in de winterperiode belangrijke schade aan gewassen veroorzaken.

De getaxeerde schade bij overwinterende grauwe ganzen zijn weergegeven in de tabel hieronder.

In vier gevallen was sprake van structureel belangrijke schade (schade gelijk aan of groter dan € 250,-) in de winterperiode binnen het werkgebied van de twee WBE's.

schadejaar	gewas	snede	diersoort	%_diersoort	getaxeerd bedrag	kg ds	constatering	postcode	woonplaats	wbe
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	338	1.164	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	237	816	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	310	1.068	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	84	288	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	1.538	3.276	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2020	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	246	912	23-3-2020	7627LJ	Bornerbroek	Zenderen
2020	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	1.980	7.332	23-3-2020	7627LJ	Bornerbroek	Zenderen

Schadecijfers 2020 en 2021 van overwinterende grauwe ganzen in WBE's Zenderen en Hof van Twente in de periode 1 oktober t/m 1 april (bron: Bij12, unit Faunazaken)

Gelet op de schadecijfers van de afgelopen jaren per WBE-gebied, kan geconcludeerd worden dat verjaging met ondersteunend afschot in de WBE-gebieden noodzakelijk is om belangrijke schade te voorkomen. Dit vanwege de aanwezigheid van belangrijke schade en het lerend vermogen van ganzen (zie ook Faunabeheerplan Overijssel paragraaf 7.3).

In het rapport van Tauw "Toetsing Faunabeheerplan Overijssel aan Wet natuurbescherming - onderdeel Soortenbescherming, 23 juli 2019"¹⁷ staat dat het aantal grauwe ganzen vanaf 1990 in Overijssel gestegen is. Deze stijging geldt zowel voor de overzomerende ganzen als overwinterende ganzen. De getaxeerde jaarlijkse door deze soorten ganzen veroorzaakte gewasschade heeft voor het overgrote deel betrekking op schade aan blijvend grasland (veel aanwezig in het agrarisch gebied).

¹³ Zie bijlage 1 Faunabeheerplan Overijssel 2014-2019

¹⁴ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/>

¹⁵ Buij R., e.a. *Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en Leidraad beoordeling onderzoek wildschade*, 2018

¹⁶ Buij R., e.a. *Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en Leidraad beoordeling onderzoek wildschade*, 2018 (blz. 31)

¹⁷ Tauw, *Toetsing Faunabeheerplan Overijssel aan Wet natuurbescherming - onderdeel Soortenbescherming*, 23 juli 2019, kenmerk: R001-1270578WLI-V03-nda-NL, (blz. 13)

De toename van de aantallen ganzen in combinatie met een te hoge jaarlijkse gewasschade (met name aan blijvend grasland) maakt de inzet van methoden en middelen tot weren en verjagen en bejagen (verjagen met ondersteunend afschot) noodzakelijk ter voorkoming van gewasschade. De getaxeerde gewasschade en de aantallen ganzen zijn momenteel groter dan de in het beleid gestelde doelen.¹⁸

C.1.5 Gunstige staat van instandhouding

De Grauwe gans is geen soort die op de Rode Lijst vermeld wordt, en wordt daarmee niet aangemerkt als een kwetsbare soort die in haar voortbestaan bedreigd wordt.

Grauwe ganzen

Als niet-broedvogel is de (toekomstige) staat van instandhouding van de Grauwe gans in Nederland beoordeeld als gunstig.

(bron: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/1610>).

Beoordeling Staat van Instandhouding				
Populatie	Verspreiding	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
gunstig	gunstig	gunstig	gunstig	gunstig

De (toekomstige) staat van instandhouding in Overijssel, voor zowel de Grauwe gans als niet-broedvogel als broedvogel is gunstig te noemen, omdat de aantallen grauwe ganzen toenemen dan wel stabiliseren en de aantallen voldoende hoog zijn.

Het aantal grauwe ganzen is vanaf 1990 in Overijssel enorm gestegen. Deze stijging geldt zowel voor de overzomerende ganzen als overwinterende ganzen.

Zoals weergegeven in paragraaf 7.2.4 van het Faunabeheerplan is het doel om in de winter gewasschade terug te brengen tot het niveau van 2005.¹⁹ De gunstige staat van instandhouding in Overijssel komt niet in gevaar, mede omdat er beperkingen aan de ontheffing gekoppeld zijn en afschot in de toekomst niet geïntensiveerd wordt ten opzichte van de afgelopen Faunabeheerplanperiode van 2014 tot en met 2019. Daarnaast is het monitoren van maatregelen een taak van de Faunabeheereenheid. Onderdeel van deze monitoring zijn de uit te voeren zomer- en wintertellingen welke georganiseerd worden door de Faunabeheereenheid. Tevens worden afschotgegevens bijgehouden in het Faunaregistratiesysteem van de Faunabeheereenheid. De Faunabeheereenheid moet de voortgang bewaken en ontwikkelingen signaleren.

Daarnaast is het monitoren van maatregelen een taak van de Faunabeheereenheid. In het Faunabeheerplan Overijssel wordt de monitoring als volgt beschreven op bladzijde 36:

Voor de overwinterende ganzen dient jaarlijks achteraf bepaald te worden of het schadeniveau van 2005 al bereikt is. Mocht dit in een jaar het geval zijn, dienen de schadebestrijdingsmaatregelen voor het jaar daaropvolgend aangepast te worden.

Om te borgen dat het aantal overwinterende ganzen niet onder de doelaantallen van de instandhoudingsdoelstelling komen, wordt een 'hand aan de kraan' principe gehanteerd. *Dit houdt in dat er niet meer geschoten mag worden, dan het verschil in aantal ganzen tussen aan de ene kant het gemiddelde van de wintertellingen van de afgelopen 5 jaar en aan de andere kant het aantal van de instandhoudingsdoelstelling.*

De afschotgegevens dienen binnen 7 dagen in het FRS ingevoerd te worden, waardoor er sprake is van het "real-time" registreren van gegevens. De FBE dient het aantal geschoten ganzen te monitoren.

¹⁸ Tauw, *Toetsing Faunabeheerplan Overijssel aan Wet natuurbescherming - onderdeel Soortenbescherming*, 23 juli 2019, kenmerk: R001-1270578WLI-V03-nda-NL, (blz. 13)

¹⁹ Zie ook Kader Faunabeheerplan 2019-2024 (blz. 19)

Aan deze monitoring wordt invulling gegeven door:

- Bijhouden van afschotgegevens in het faunaregistratiesysteem en periodiek te rapporteren aan de provincie.

C.1.6 Wettelijk belang van de handeling

De voorgenomen handeling is volgens de aanvraag nodig vanwege het belang: "de voorkoming van belangrijke schade aan gewassen".²⁰

C.1.7 Verzoek tot ontheffing en motivatie

U vraagt ontheffing aan van het verbod om de Grauwe gans opzettelijk te doden.²¹ U wilt daarbij gebruik maken van de volgende middelen en/of methoden:

- het geweer;
- tussen een uur voor zonsopkomst tot twaalf uur 's middags.

Het verjagen van ganzen met behulp van ondersteunend afschot is een effectieve methode om aan schadebestrijding te doen. In een recent uitgekomen rapport (Buij et al 2018) wordt geconstateerd dat met name actieve verjaging, zeker als het gaat om gecombineerde verjagingsacties, effect hebben, maar dat er na verloop van tijd wel gewinning lijkt op te treden. In dat verband legt dit rapport een verband met een (verhoogde) effectiviteit indien ook gecombineerd wordt met verjaging met ondersteunend afschot. Een overzicht van de uitgevoerde preventieve maatregelen in de afgelopen periode is opgenomen in bijlage 2 van het Faunabeheerplan Overijssel.²² In de vorige beheerplanperiode is in de winterperiode gebruikgemaakt van de methode van het verjagen van ganzen met behulp van ondersteunend afschot in de volgende WBE's:

WBE	2014	2015	2016	2017	2018
De Hof van Twente	205	67	66	17	103
Zenderen	0	2	0	0	0

Aantallen geschoten grauwe ganzen in de periode 1 oktober t/m 1 april (Bron: Bij12, unit Faunazaken) Faunabeheerplan blz. 66

Het beoogde doel van schieten in een deel van de nachtperiode is het efficiënter van de ontheffingsmogelijkheden gebruik te maken, waardoor schade aan gewassen beter voorkomen kan worden. Ganzen beginnen namelijk al een uur voor zonsopkomst op de percelen met schadegevoelige gewassen te foerageren.

In het rapport van Tauw "Toetsing Faunabeheerplan Overijssel aan Wet natuurbescherming - onderdeel Soortenbescherming, 23 juli 2019"²³ staat dat verjaging met ondersteunend afschot een efficiënt middel voor het bestrijden of voorkomen van gewasschade is. Verjaging met ondersteunend afschot blijkt een effectieve manier om de schade te bestrijden, wanneer dit wordt uitgevoerd in combinatie met andere verjaagmethoden.²⁴

²⁰ Art. 3.17 eerste lid, sub a.3°.

²¹ Art. 3.1, eerste lid

²² Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (bijlage 2)

²³ Tauw, *Toetsing Faunabeheerplan Overijssel aan Wet natuurbescherming - onderdeel Soortenbescherming*, 23 juli 2019, kenmerk: R001-1270578WLI-V03-nda-NL, (blz. 16)

²⁴ Tauw, *Toetsing Faunabeheerplan Overijssel aan Wet natuurbescherming - onderdeel Soortenbescherming*, 23 juli 2019, kenmerk: R001-1270578WLI-V03-nda-NL, (blz. 16 e.v.)

C.1.7 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de duur van het huidige Faunabeheerplan, dat is tot 1 september 2024.²⁵

C.1.8 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten van belang:

- Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024 (versie 20190226)²⁶
- Toetsing Faunabeheerplan Overijssel aan de Wet natuurbescherming – onderdeel Soortenbescherming, Tauw, projectnummer 1270578, kenmerknr. 001-1270578WLI-V03-nda-NL, 23 juli 2019.²⁷

C.1.9 Aanvullende gegevens

Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

D. Bevoegdheid

D.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde handeling vindt plaats op het grondgebied van Overijssel. De handeling valt niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming²⁸. Daarom zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

E. Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

E.1.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

F. Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

F.1.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2, 3.3 en 3.4 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

²⁵ Provincie Overijssel, Goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Overijssel (Besluit van Gedeputeerde van 12 maart 2019, kenmerk 2019/0047504) Provinciaal Blad, Nr. 1956, 18 maart 2019.

²⁶ Door GS vastgesteld op 12 maart 2019 (kenmerk: 2019/0047504)

²⁷ Ons kenmerk: 2019/0252353

²⁸ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

Ook het Besluit natuurbescherming²⁹ en (soms) de Regeling natuurbescherming³⁰ zijn voor de toetsing relevant.

F.1.2 Beleid en Faunabeheerplan

In ons 'Kader Faunabeheer 2019-2024' staan voor ganzen de volgende doelstellingen:³¹

- Geen verslechtering staat van instandhouding.
- Bereiken instandhoudingsdoelen N2000.
 - Doelstelling winter: schade terug te brengen tot het niveau van 2005 (in gewicht droge stof).
 - Grauwe gans: € 130.363
 - Voorkomen en beperken van schade.

Op basis van het Faunabeheerplan kunnen ontheffingen ex artikel 3.17 Wet natuurbescherming worden verleend.

G. TOETSING

G.1 Inhoudelijke beoordeling

G.1.1 Uitgangspunten aanvraag

U vraagt een ontheffing aan van het verbod om de Grauwe gans opzettelijk te doden of te vangen.³²

De memorie van toelichting op de Wnb geeft het volgende aan:

Gedeputeerde Staten moet het belang van de bescherming van de betrokken soort en het belang waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd tegen elkaar afwegen, rekening houdend met de specifieke omstandigheden van het geval. Het bevoegd gezag dient daarbij te beoordelen of er (i) alternatieven denkbaar zijn; en (ii) of de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort niet in gevaar komt. Als het doden van de betrokken dieren geheel of gedeeltelijk vermijdbaar is door het treffen van geschikte en proportionele mitigerende maatregelen, is het niet verlenen van de ontheffing of het daarbij voorschrijven van dergelijke maatregelen, uitgangspunt.³³

G.1.2 Toetsing (dreigende) belangrijke schade

De handeling –doden van ganzen– wordt aangevraagd vanwege het wettelijk belang: “ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen”.

De schade door ganzen die dreigt op te treden dient dusdanig groot te zijn dat bestrijding van deze schade door dieren te verstoren, te vangen of te doden aanvaardbaar is. De provincie hanteert daarvoor een drempel van € 250,-- per geval. Dit komt overeen met het bedrag dat als drempel (eigen risico) wordt gehanteerd bij tegemoetkoming faunaschade.³⁴

²⁹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

³⁰ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

³¹ Kader Faunabeheerplan 2019-2014, versie 16 april 2018; 2018/0226835 Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 24 april 2018 (blz. 19)

³² Art. 3.1, eerste lid

³³ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-3.html>

³⁴ De Afdeling oordeelde 2007 dat dit een redelijk bedrag was om van uit te gaan voor beoordeling van een schade als ‘belangrijke schade’ (ABRvS 21 maart 2007, nr. 200606996/1, ECLI:NL:RVS:2007:BA1175)

Grauwe ganzen

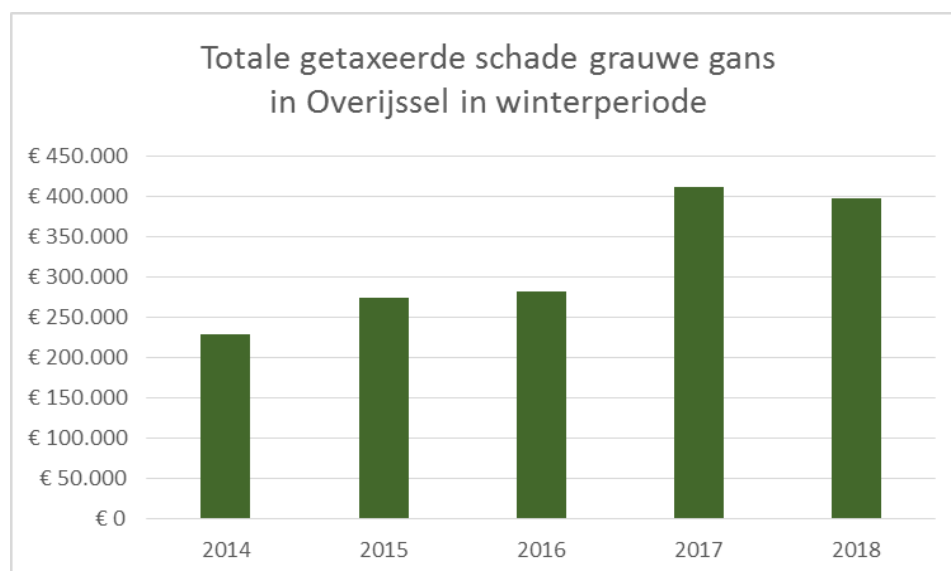
Bij de aanvraag zijn getaxeerde schadebedragen aangeleverd voor de winterperiode van 2020 en 2021. Deze getaxeerde schadebedragen zijn weergegeven in de tabel hieronder. In vier gevallen was sprake van structureel belangrijke schade (schade gelijk aan of groter dan € 250,-) in de winterperiode binnen het werkgebied van de twee WBE's: Hof van Twente en Zenderen.

schadejaar	gewas	snede	diersoort	% diersoort	getaxeerd bedrag	kg ds	constatering	postcode	woonplaats	wbe
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	338	1.164	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	237	816	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	310	1.068	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	84	288	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2021	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	1.538	3.276	29-1-2021	7475PH	Markelo	De Hof van Twente
2020	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	246	912	23-3-2020	7627LJ	Bornerbroek	Zenderen
2020	Grasland	Voorjaarsgras	Grauwe gans	100%	1.980	7.332	23-3-2020	7627LJ	Bornerbroek	Zenderen

Schadecijfers 2020 en 2021 van overwinterende grauwe ganzen in WBE's Zenderen en Hof van Twente in de periode 1 oktober t/m 1 april (bron: Bij12, unit Faunazaken)

Uit deze gegevens blijkt dat er in de twee WBE's belangrijke schade aan gewassen is geweest.

De totale schade door overwinterende grauwe ganzen in Overijssel toont vanaf 2014 een stijgende trend (zie ook onderstaande grafiek).

Totale getaxeerde schade grauwe ganzen per jaar in de periode 1 oktober tot 1 april (bron: Faunabeheerplan / Bij12, unit Faunazaken)

Het is aannemelijk, mede gezien de nog stijgende schade trend in Overijssel, dat dit in de toekomst ook belangrijke gewasschade zal ontstaan door foeragerende grauwe ganzen in de winterperiode.

Voor deze bovenstaande 2 WBE's (Hof van Twente en Zenderen) kan een ontheffing verleend worden om grauwe ganzen te schieten om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen.

Conclusie

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat aan het vereiste van belangrijke schade voldaan is, omdat de dreiging van belangrijke schade concreet is.³⁵

Belangrijke schade en belangrijk dreigende schade door foeragerende grauwe ganzen achten wij daarom aannemelijk.

³⁵ Uitspraak Raad van State van 1 mei 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ9067, zaaknummer 201202095/1/A3

G.1.3 Toetsing treffen van preventieve maatregelen

De wet bepaalt dat een ontheffing uitsluitend wordt verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. In ons Kader Faunabeheerplan 2019-2024 (blz. 3 en 4) staat wat wij verstaan onder preventieve maatregelen. Dit zijn alle maatregelen die als doel hebben schade aan één of meer van de wettelijke belangen te voorkomen of te beperken. Dat kan op verschillende manieren:

1. zonder bestrijding van schadeveroorzakende dieren: de belanghebbende bij een van de beschermde belangen treft maatregelen om schade te voorkomen door bijvoorbeeld afscherming van grond en wegbeheer;
2. door verstoren en/of verjagen van schadeveroorzakende dieren;
3. door afschot van schadeveroorzakende dieren.

Dit onderscheid en de volgorde daarin is van belang omdat een volgende 'trap' alleen gebruikt mag worden als de voorgaande onvoldoende resultaat oplevert. Daarbij mag de proportionaliteit tussen de te nemen maatregelen en de te voorkomen (dreigende) schade meewegen.

Onder preventieve middelen (dwz. bevredigende middelen waarmee gewasschade voorkomen kan worden anders dan afschot) waarvan de Wet stelt dat deze eerst voldoende uitgenut moeten zijn, voordat verjaagd, gevangen of gedood mag worden, verstaan wij de middelen/methoden om de percelen *onaantrekkelijk* en/of *onbereikbaar* voor ganzen te maken, of niet dodelijke verjagingsmiddelen.

Er bestaan veel middelen en methoden om groepen foeragerende ganzen te verjagen, of om percelen met gewassen onaanvaardbaar te maken. Met enige regelmaat worden nieuwe middelen en methoden bedacht. Een uitgebreide lijst van preventieve maatregelen wordt beschreven in de 'Faunaschade PreventieKit' van het bureau Faunazaken van BIJ12.³⁶

Ganzen wennen snel aan deze preventieve maatregelen wanneer blijkt dat hier geen werkelijk gevaar van uitgaat. Uit het onderzoek van Buij e.a. uit 2018 naar schadesoorten en schadepreventie blijkt dat er nog geen enkel verjagingsmiddel is dat zonder de gewinning van ganzen kon zorgen voor een effectieve en structurele vermindering van gewasschade.³⁷ Verjaging is met name effectief in combinatie met afschot.³⁸ Volgens de Faunabeheereenheid zijn als preventieve maatregel om schade aan gewassen te voorkomen, zowel visuele als akoestische middelen ingezet (o.a. linten, vogelverschrikkers, vlaggen, menselijke verjaging). Zie voor een overzicht van het type en het aantal getroffen preventieve maatregelen Bijlage 2 van het Faunabeheerplan.

Een voorwaarde voor agrariërs om in aanmerking te komen voor een financiële schadevergoeding door Faunazaken is het treffen van preventieve maatregelen. Deze richtlijn is ook van toepassing op 'verjaging van ganzen met behulp van ondersteunend afschot'. De randvoorwaarden voor schade-uitkering zijn dan:^{39 40}

- minimaal twee keer per week schadebestrijden door middel van afschot van de schadeveroorzakende diersoort in de periode dat er schade wordt veroorzaakt;
- op grotere percelen, bij kwetsbare gewassen, of bij veel schadeveroorzakers moet u een grotere inspanning leveren (hogere frequentie); ook de inzet van meerdere schadebestrijders (meer geweren) ligt dan voor de hand.

³⁶ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/>

³⁷ Buij R., e.a. Overzicht onderzoek schadesoorten in Nederland en Leidraad beoordeling onderzoek wildschade, 2018 (blz. 5)

³⁸ Zie bijlage 1 Faunabeheerplan Overijssel 2014-2019

³⁹ <https://www.bij12.nl/assets/Faunaschade-Preventie-Kit-Ganzen-3.2-20161220.pdf> (blz. 7)

⁴⁰ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/tegemoetkoming-faunaschade/beleidsregels-tegemoetkoming-faunaschade/adequaat-gebruik-ontheffing/>

In onze *Beleidsregel Natuur Overijssel 2017* staat dat wij van de grondgebruiker verwachten dat deze al het mogelijke wat in redelijkheid en billijkheid van hem kan worden verwacht heeft ondernomen, om schade zoveel mogelijk te voorkomen of beperken. Maatregelen of inspanningen die worden verwacht zijn:

- a. voor kwetsbare gewassen de inzet van zowel visuele als akoestische middelen in voldoende aantallen;
- b. voor kapitaalintensieve teelten de inzet van een deugdelijk raster als de schade wordt aangericht door in het wild levende, beschermde vogels of dieren;
- c. voor overige gewassen verjaging door menselijke aanwezigheid;
- d. alternatieve middelen waarvan het gebruik vooraf schriftelijk aan Gedeputeerde Staten is voorgelegd en zij daarmee heeft ingestemd.⁴¹

Ter ondersteuning van bovenstaande werende en verjagende maatregelen dient als aanvulling adequaat gebruik gemaakt te worden van het verjagingsmiddel *verjaging met behulp van ondersteunend afschot*. In onze *Beleidsregel Natuur Overijssel 2017* hebben wij in artikel 6.3 lid. 3 de volgende randvoorwaarde opgenomen om gewasschade door ganzen te beperken en in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in de schade:

"Van een verleende ontheffing moet adequaat gebruik worden gemaakt. Dit houdt in dat minimaal twee keer per week aan verjaging ondersteunend afschot, of pogingen tot afschot, dient plaats te vinden."⁴²

Op 3 oktober 2014 heeft de provincie Overijssel aan de FBE een ontheffing verleend voor het doden van grauwe ganzen met het geweer ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen in de WBE's Hof van Twente en Zenderen. Deze ontheffing liep af op 1 september 2019. Een voorwaarde uit die ontheffing was dat op percelen met schadegevoelige gewassen (met uitzondering van grasland, graszaad en graan vanaf zes maanden na inzaai) tenminste één visueel- en tenminste één akoestisch-verjagingsmiddel, zoals beschreven in de beleidsregels van het Faunafonds genomen moest zijn voordat geschoten mocht worden. In de vorige beheerplanperiode is in de winterperiode gebruikgemaakt van de methode van het verjagen van ganzen met behulp van ondersteunend afschot in de volgende WBE's:

WBE	2014	2015	2016	2017	2018
De Hof van Twente	205	67	66	17	103
Zenderen	0	2	0	0	0

Aantallen geschoten grauwe ganzen in de periode 1 oktober t/m 1 april (Bron: Bij12, unit Faunazaken) Faunabeheerplan blz. 66

Visuele en akoestische verjagingsmiddelen zijn door de grondgebruikers gebruikt om ganzen te verjagen. Aanvullend daarop is adequaat gebruik gemaakt van de ontheffing van het methode verjagen met ondersteunend afschot (anders was de grondgebruiker niet in aanmerking gekomen voor een schade-uitkering).

Echter omdat de gewasschade in de vorige beheerplanperiode (2014-2019) onvoldoende groot was is in 2019 door de FBE voor de nieuwe beheerplanperiode (2019-2024) geen ontheffing voor de WBE's Hof van Twente en Zenderen aangevraagd. In 2020 en 2021 zijn in beide WBE's echter opnieuw belangrijke schades aan gewassen ontstaan door foeragerende grauwe ganzen in de winterperiode.

Met het treffen van bovenstaande redelijke en billijke maatregelen zijn de middelen/methoden om het agrarisch grasland *onaantrekkelijk* te maken voor de aangevraagde ganzensoorten voldoende uitgenut.

⁴¹ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR601023>

⁴² <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR601023>

Gelet op grote schade is het noodzakelijk om naast visuele en akoestische verjagingsmiddelen aanvullend van het verjagingsmiddel ondersteunend afschot gebruik te kunnen maken.

Andere maatregelen, zoals bijvoorbeeld het overnetten van agrarisch land, zijn niet functioneel of onwenselijk vanwege andere fauna die zich op de graslanden bevinden. Dit zijn disproportionele maatregelen en zijn dan ook geen bevredigende alternatieven.

Voorschrift 10 in deze ontheffing borgt dat eerst de niet dodelijke preventieve maatregel genomen worden om schade aan gewassen te voorkomen (visuele als akoestische middelen), voordat tot afschot overgegaan wordt.

G.1.4 Toetsing gunstige staat van instandhouding

Volgens de Wnb mogen de schadebeheer en bestrijdingsmaatregelen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort (artikel 3.3 lid 4c). En in een ontheffing moet voor vogels de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt aangetoond worden (artikel 3.3 lid 5c).

De Grauwe gans is geen soort die op de Rode Lijst vermeld wordt, en wordt daarmee niet aangemerkt als een kwetsbare soort die in haar voortbestaan bedreigd wordt. Volgens Sovon is de staat van instandhouding van de ganzensoort 'gunstig'.

Uit de beoordeling van Sovon, mede in relatie tot het aantal afgeschoten vogels, blijkt dat de staat van instandhouding in de afgelopen beheerplanperiode geen gevaar gelopen heeft.

Daarnaast worden zowel in de zomer als in de winterperiode de aantallen ganzen en de geschoten ganzen middels een 'hand aan de kraan' principe en 'realtime' gemonitord. De FBE dient het aantal afgeschoten ganzen in FRS te monitoren.

De duurzame staat van instandhouding wordt in deze ontheffing geborgd door aantallen ganzen te koppelen aan de instandhoudingsdoelaantallen zoals vermeld voor de Natura 2000-gebieden. Om te borgen dat het aantal overwinterende ganzen niet onder de doelaantallen van de instandhoudingsdoelstelling van de Natura 2000-gebieden komen, wordt een 'hand aan de kraan' principe gehanteerd. Dit houdt in dat er *niet meer geschoten mag worden, dan het verschil in aantal ganzen tussen aan de ene kant het gemiddelde van de wintertellingen van de afgelopen 5 jaar en aan de andere kant het aantal van de instandhoudingsdoelstelling.*

Om dit te borgen hebben wij voorschrift 11 tot en met 15 opgenomen.

Aan de ontheffing worden, ter borging van de staat van instandhouding van de betreffende soort, beperkingen in het afschot opgelegd. Zo mag in de winterperiode, ten behoeve van verjagen met ondersteunend afschot, alleen vanaf een uur voor zonsopkomst⁴³ ⁴⁴ tot uiterlijk 12.00 uur 's middags op grauwe gans geschoten worden. Daarbij geldt een maximum van 10 stuks per bejaagactie per schadeperceel per dag.⁴⁵

Van deze ontheffing kan in de periode 1 oktober tot 1 april slechts gebruik worden gemaakt op:

- a. percelen overjarig grasland;
- b. overige percelen met schadegevoelige gewassen.⁴⁶

Met de huidige ontheffing wordt geen intensivering van afschot voorgestaan ten opzichte van de ontheffing die voor de afgelopen beheerperiode afgegeven was.

⁴³ Op basis van art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 2 sub e. onder 4° eerste aandachtsstreepje Bnb.

⁴⁴ Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met het Besluit natuurbescherming artikel 3.16 lid 1 sub a

⁴⁵ Deze beperking is dezelfde als de beperking uit de ontheffing van de afgelopen beheerperiode. Zie BOB 26 mei 2015, ons kenmerk: 2015/0137398

⁴⁶ Deze beperking is dezelfde als de beperking uit de ontheffing van de afgelopen beheerperiode. Zie: BOB van 17 februari 2015, ons kenmerk: 2015/0001196.

Conclusie

De (toekomstige) staat van instandhouding in Overijssel, voor de grauwe gans als niet-broedvogel is gunstig te noemen. Dit omdat de aantallen toenemen en de aantallen voldoende hoog zijn. Omdat er beperkingen in afschot aan de ontheffing gekoppeld zijn, en afschot in de toekomst niet geïntensiveerd wordt, en het schadebeheer gemonitord wordt, komt de (toekomstige) staat van instandhouding door het gebruik van deze ontheffing in Overijssel niet in gevaar.

G.1.5 Toetsing Faunabeheerplan

Volgens het 'Faunabeheerplan Overijssel 2019-2024' is het doel van het beheer het voorkomen en beperken van schade. Doel van de schadebestrijding is om de schade veroorzaakt door overwinterende ganzen te beperken tot het schadeniveau van 2005 en te verzekeren dat instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000 niet in gevaar komen. Het Faunabeheerplan geeft aan dat de maximaal geaccepteerde schade is:

- grauwe ganzen € 130.363

Het Faunabeheerplan geeft aan dat middelen en methoden om schade door grauwe ganzen te bestrijden zijn: het gebruik van het geweer van een uur voor zonsopkomst tot 12 uur 's middags, met een maximum van 10 stuks per bejaagactie per schadeperceel t.b.v. ondersteunend afschot voor de volgende WBE-gebieden waar schade is getaxeerd in de afgelopen beheerperiode en/of gebruik gemaakt is van de ontheffing ten behoeve van voorkoming van belangrijke schade. De doelstelling zoals beschreven in het Faunabeheerplan komt overeen met de doelstelling zoals beschreven in het provinciale 'Kader Faunabeheerplan 2019-2014'.⁴⁷ De aangevraagde ontheffing kan op basis van het vigerende Faunabeheerplan van Overijssel verleend worden.

G.1.6 Toetsing gebruikte middelen en methoden

In artikel 3.3 lid 5 van de Wnb staat dat in een ontheffing in elk geval voorschriften opgenomen worden en regels gesteld over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt; en,
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

De Faunabeheereenheid heeft een aanvraag ingediend voor het schieten van de Grauwe gans van een uur voor zonsopkomst tot en met twaalf uur 's middags.

Het beoogde doel van schieten in de nachtperiode is efficiënter van de schadebestrijdingsmethode (verjaging met ondersteunend afschot) gebruik te maken, waardoor schade aan gewassen beter voorkomen kan worden. Ganzen beginnen namelijk al een uur voor zonsopkomst op de percelen met schadegevoelige gewassen te foerageren.⁴⁸

In het Besluit natuurbescherming (Bnb) staan in artikel 3.9 de middelen, methoden en installaties die voor het vangen en doden van vogels gebruikt mogen worden. In artikel 3.9 eerste lid onderdeel a van het Bnb staat dat een 'geweer' een aangewezen middel is voor het doden van vogels. In artikel 3.9 tweede lid onderdeel e sub 4 van het Bnb staat dat het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang gebruikt mag worden. Dit biedt de wettelijke grondslag voor het schieten in de nachtperiode.⁴⁹

⁴⁷ Kader Faunabeheerplan 2019-2014, versie 16 april 2018; 2018/0226835 Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel op 24 april 2018 (blz. 19)

⁴⁸ Ganzen brengen de nacht op open water door, en in de schemer en dagperiode foerageren ze op voedselterreinen op land. In dit geval is dat op percelen met kwetsbare agrarische gewassen. De ganzen vliegen in de schemerperiode 's ochtends en 's avonds tussen hun slaappleaats en foerageerplaats.

⁴⁹ Wettelijke verantwoording schieten in de nachtperiode is de volgende:

De methode 'schieten in de nachtperiode' heeft als beoogd doel het efficiënter uitvoeren van de schadebestrijding. Het doel van het schieten in de nachtperiode is de inspanning van de schadebestrijders te vergemakkelijken en te vereenvoudigen. Door schadebestrijding in het nachtelijke uur toe te staan, kunnen jagers de schade direct bestrijden op het moment dat het ontstaat, en niet pas een uur later.

Om te borgen dat de duur en periode van het schieten in het nachtelijke uur op de aangevraagde wijze gebeurt, nemen wij voorschrift 4 op. Om te borgen dat het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt en om te borgen dat de gebruikte middelen en methoden proportioneel zijn, nemen wij voorschriften op over:

- de beperkingen in afschot;
- een doelaantal op dat is gekoppeld aan de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden;
- een registratieverplichting van het afschot; en,
- een meldingsplicht en een monitoringsverplichting.

Dit is geborgd in voorschrift 5, 6, 7 en 11 t/m 15.

Een ontheffing voor het opzettelijk storen van grauwe ganzen (art. 3.1 lid 4 en 5 Nbw) is niet nodig omdat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het behandelen van nesten van grauwe ganzen in de winterperiode (art. 3.1 lid 2 Nbw) is toegestaan in geheel Overijssel in de huidige beheerplan periode met behulp van de vigerende ontheffing met kenmerk 2020/0004418.

G.1.7 Toetsing aan wettelijk belang

U vraagt een ontheffing aan voor het gebruik van het geweer en van aanvullende middelen en methoden voor het doden van grauwe ganzen vanwege het wettelijke belang: ⁵⁰

"Het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen".

Uit de aangeleverde schadecijfers blijkt dat er een toename in belangrijke schade aan gewassen door ganzen is (zie paragraaf B1.2).

De FBE heeft aangetoond dat er een noodzaak is voor het inzetten van het geweer inclusief de aanvullende methode om belangrijke schade aan gewassen terug te dringen. Wij achten de nu aangevraagde middelen en methoden proportioneel, effectief en efficiënt voor het doel om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

Artikel 3.3, eerste lid Wnb biedt GS de mogelijkheid om ontheffing te verlenen van het verbod om o.a. ganzen te doden;

Artikel 3.3, vijfde lid Wnb geeft aan dat in de ontheffing het middel, de methode, tijd en plaats geregeld moeten worden;

Artikel 3.9, Bnb is uitwerking van artikel 3.3, vijfde lid Wnb en regelt welke middelen (eerste lid) en methoden (tweede lid) voor het doden van ganzen zijn aangewezen. Dat zijn onder meer het geweer (eerste lid onder a) en het gebruik van het geweer voor zonsopgang of na zonsondergang (tweede lid onder e, vierde punt);

Artikel 3.16, eerste lid onder a Bnb geeft aan dat het verboden is om voor zonsopgang of na zonsondergang het geweer te gebruiken;

Artikel 3.26, derde lid Wnb biedt de mogelijkheid om bij het verlenen van ontheffing o.b.v. artikel 3.3, eerste lid Wnb ook ontheffing te verlenen van de verboden die krachtens de regels op grond van artikel 3.26, tweede lid Wnb zijn gesteld (de artikelen 3.12 t/m 3.17 Bnb zijn de uitwerking van de regels als bedoeld in artikel 3.26, tweede lid Wnb).

⁵⁰ Op grond van artikel 3.17 eerste lid onder a³

G.1.8 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor de grauwe gans kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de Grauwe gans wordt niet aangetast.

G.1.9 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb⁵¹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

Ook dient eenieder bij het gebruik van middelen voor het doden van dieren te voorkomen dat het dier onnodig lijdt⁵².

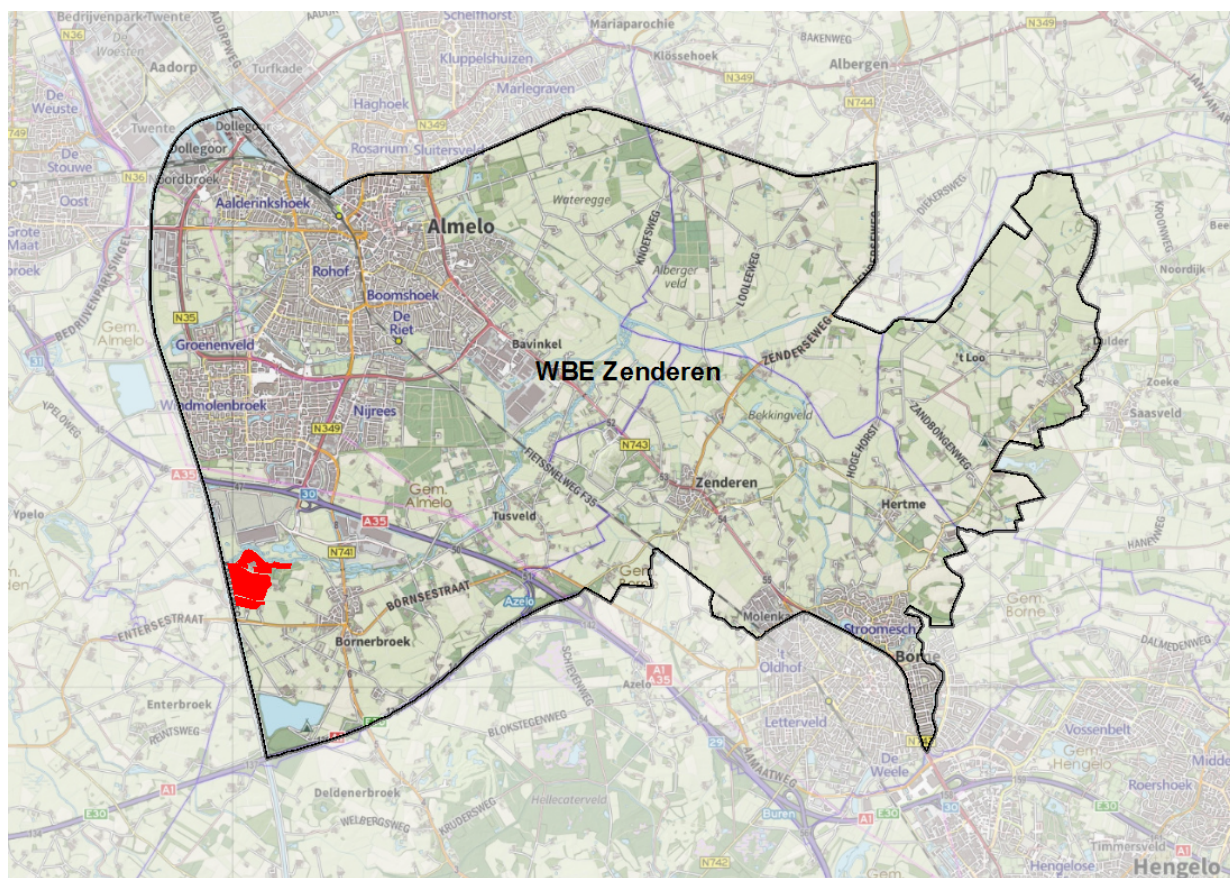
H. SLOTCONCLUSIE

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing te verlenen. Aan de ontheffing zijn voorschriften verbonden.

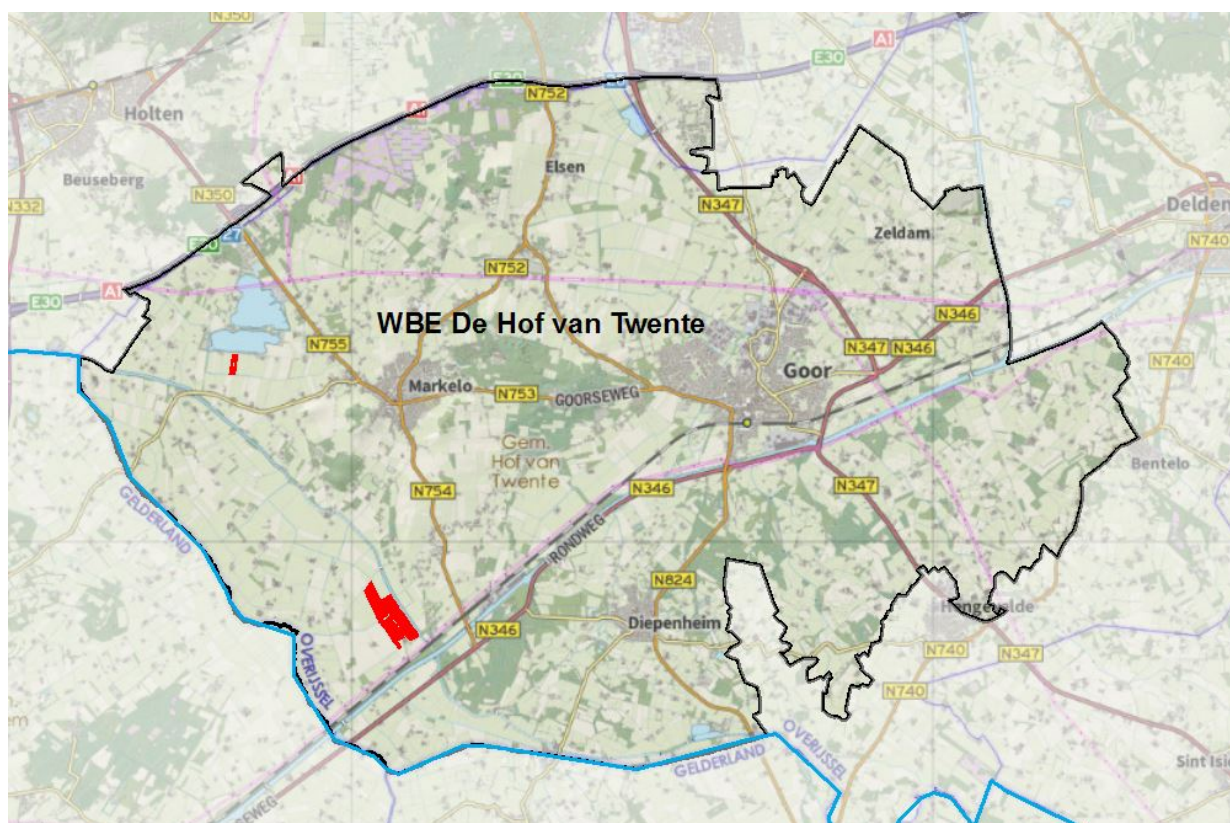
⁵¹ Art. 1.11, eerste en tweede lid

⁵² Art. 3.24, eerste lid

Bijlage. PLATTEGROND WBE'S

Figuur 1: Werkgebied van de WBE Zenderen met schadepercelen overwinterende grauwe gans.

Figuur 2: Werkgebied van de WBE De Hof van Twente met schadepercelen overwinterende grauwe gans.